

۳۴۸

شماره ترتیب چاپ

شماره چاپ سابقه

۱۵۷

شماره دفتر ثبت

دوره چهارم - سال اول

۱۳۷۲ - ۱۳۷۱

تاریخ چاپ ۱۳۷۱/۹/۱۴

يك نشوری

طرح استفساریه درخصوص قانون تفکیک وظایف وزارتخانه‌های

کشاورزی و جهاد سازندگی مصوب ۱۳۶۹/۶/۱۱

خاص

کمیسیون های ارجاعی

اداره کل قوانین

بسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراما شطرباینکه براساس قانون تفکیک وظائف وزارتخانه های کشاورزی و جهاد سازندگی مصوب ۶۹/۶/۱۱ مجلس شورای اسلامی ، امور مربوط به هیاتهای هفت نفره به وزارت کشاورزی محول شده است ولی درخصوص واگذاری اراضی دولتی و ملی موضوع لایحه قانونی واگذاری واحیاء اراضی و آئیننامه اجرایی لایحه قانونی مذکور به ترتیب مصوب ۵۹/۱/۲۶ و ۵۹/۲/۳۱ ، شورای انقلاب ، نظرات دوگانه ای از سوی وزارت کشاورزی و وزارت جهاد سازندگی وجود دارد که امر واگذاری اراضی به متقاضیان را دچار وقفه و کندی نموده است ، لذا طرح استفساریه زیر جهت رفع مشکل مزبور تقدیم میگردد .

مقصود پور - الیاسی - جواد انگجی - دکتر کریم زارع - محمدرضا باهنر - علی یعقوبی - دکتر راه چمنی - داودی شمس سبحانی نیا - میرولد - رحیمی - عابدین زاده - فتح الله رضائی - پورزمان - کامیار - عبداللهی - علی مبینی - سبحان اللهی - ساعدی - احمد ناطق نوری - نوروززاده - سید محمود کاظم دینان - دکتر نجابت - کیان ارشی - شایسته - سید احمد موسوی - شجاع ویک امضاء ناخوانا .

طرح استفساریه درخصوص قانون تفکیک وظائف وزارتخانه های

کشاورزی و جهاد سازندگی مصوب ۶۹/۶/۱۱

آیا قانون تفکیک وظائف وزارتخانه های کشاورزی و جهاد سازندگی مصوب ۱۳۶۹/۶/۱۱ که مستندا امور مربوط به هیاتهای هفت نفره را به وزارت کشاورزی محول نموده است و وظائف هیاتهای مزبور مطابق لایحه قانونی واگذاری واحیاء اراضی و آئیننامه اجرایی لایحه قانونی مذکور به ترتیب مصوب ۵۹/۱/۲۶ و ۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب و واگذاری اراضی میباشد سری به انتقال وظائف واگذاری اراضی دولتی و ملی حسب لایحه قانونی و آئیننامه اجرایی موصوف از وزارت کشاورزی به وزارت جهاد سازندگی دارد یا خیر؟

قانون تفکیک وظایف وزارتخانه‌های کشاورزی

و جهاد سازندگی مصوب ۱۳۶۹/۶/۱۱

ماده واحده- از تاریخ تصویب این قانون وظایف وزارتخانه‌های جهاد سازندگی و کشاورزی در امور زیر بدین ترتیب تفکیک می‌شود:

کلیه امور مربوط به زراعت، آب و خاک داخل مزرعه (و هیات‌های هفت نفره) برعهده وزارت کشاورزی و امور مربوط به حفظ، احیا و گسترش و بهره‌برداری از منابع طبیعی (چنگل، مرتع و شیلات، آبخیزداری) کلیه امور دام و طیور و عمران روستایی، بهسازی، صنایع روستایی و آبرسانی روستاها برعهده جهاد سازندگی قرار می‌گیرد.

تبصره ۱- کلیه مسئولیتها و اختیارات وزراء و وزارتخانه‌های ذیربط در حدود وظایف تعیین شده در این قانون به همراه تعهدات، اعتبارات، امکانات و تجهیزات و کارکنان مربوط حسب مورد به وزراء و وزارتخانه‌های کشاورزی و جهاد سازندگی حداکثر ظرف مدت شش ماه منتقل شوند.

موسسات و شرکت‌های تابعه و وابسته نیز براساس تفکیک وظایف فوق وابسته و تابعه وزارتخانه‌های مزبور خواهند شد.

تبصره ۲- آئین‌نامه‌های هماهنگی با سایر وزارتخانه‌ها و شرح وظایف تفصیلی هریک از وزارتخانه‌های کشاورزی و جهاد سازندگی براساس مفاد این قانون توسط سازمان امور اداری و استخدامی کشور و با همکاری وزارتخانه‌های جهاد سازندگی و کشاورزی و وزارتخانه‌های ذیربط حسب مورد تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

تبصره ۳- به دولت اجازه داده می‌شود که ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون، نسبت به ادغام و انحلال موسسات و شرکت‌های وابسته به وزارتخانه‌های کشاورزی و جهاد سازندگی و یا انتقال وظایف آنها به حوزه‌های ستادی وزارتخانه‌های مذکور

اقدام و اساسنامه هریک از آنها را تصویب نماید.

تبصره ۴- وزارت کشاورزی موظف است ظرف مدت شش ماه مقررات اداری ، مالی ، تشکیلاتی و استخدامی خود را با توجه به مقرراتی که در وزارت جهادسازندگی اعمال میشود تهیه و پس از تأیید سازمان امور اداری و استخدامی کشور به تصویب هیات وزیران برساند.

تبصره ۵- کارکنان منتقل شده به هریک از دو وزارتخانه جهادسازندگی و کشاورزی تابع مقررات اداری و مالی دستگاهی که به آن منتقل شده‌اند خواهند بود و تطبیق شرایط استخدامی کارکنان انتقالی از هریک از وزارتخانه‌های کشاورزی و جهادسازندگی به وزارتخانه دیگر بر اساس آیین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارتخانه‌های کشاورزی و جهادسازندگی و سازمان امور اداری و استخدامی کشور مشترکاً تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

تبصره ۶- کلیه وظایف و اختیارات وزارت جهادسازندگی در امور بهداشت و درمان با کلیه امکانات ، اعتبارات ، دارایی‌ها ، تعهدات ، کارکنان از وزارت جهادسازندگی منفک و عیناً به وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی و سازمانهای منطقه‌ای بهداشت و درمان استانها منتقل می‌گردند.

تبصره ۷- وزارتخانه‌های کشاورزی و جهادسازندگی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه نسبت به اصلاح تشکیلات وزارت مربوطه به نحوی برنامه‌ریزی و عمل نمایند که هریک از وزارتخانه‌های مذکور در هر استان بیش از یک اداره کل ، در هر شهرستان بیش از یک اداره و در هر بخش بیش از یک نمایندگی و در هر دهستان بیش از یک واحد مربوطه نداشته باشند.

تبصره ۸- کلیه قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو و سایر وظایف و اختیارات موجود جهاد سازندگی و وزارت کشاورزی کماکان به قوت خود باقی خواهند بود.

لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری واحیا اراضی
در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۵۹/۱/۲۶

ماده ۱- اراضی مورد نظر در این قانون چهار قسم اند:

الف - اراضی موات و مراتع

ب - اراضی آباد شده توسط افراد یا شرکتها که دادگاه صالح اسلامی به استرداد آنها حکم داده است.

ج - اراضی بایر که قبلاً دایر بوده و بر حسب ملاکهای رژیم قبلی ملک اشخاص یا موسسات شمرده میشده است.

د - اراضی دایر.

ماده ۲ - اراضی بند الف و بند ب در اختیار حکومت اسلامی است و حکومت موظف است با رعایت مصالح جامعه و حدود نیاز و توانائی اشخاص بهره برداری از آنها را به افراد یا شرکتها واگذار کند یا در مواردیکه مصلحت جامعه ایجاب کند به کارهای عام المنفعه اختصاص دهد.

در مورد اراضی بند ج دولت با رعایت ضوابطی که در مورد اراضی بند د خواهد آمد نخست به صاحبان آنها اولویت میدهد تا به عمران آن بپردازند و اگر اقدام نکردند آنها را در اختیار خود بگیرد تا کشت و بهره برداری از آنها را به افراد واجد شرایط واگذار کند.

ماده ۳ - هرگاه مالک در این گونه اراضی تاسیساتی احداث کرده باشد درباره آنها به ترتیب زیر عمل میشود.

الف - تاسیسات کشاورزی.

در مورد این تاسیسات، اگر مالک عملاً از آنها استفاده کند قسمت مورد استفاده او با رعایت حدودی که در مورد اراضی بند د خواهد آمد، در اختیار او میماند و بقیه در اختیار زارعین دیگر

گذارده میشود و اگر عملا از آنها استفاده نکند همه آنها در اختیار زمین دیگر گذارده خواهد شد و بهر حال بهای آنچه در اختیار دیگران گذارده شود ، پس از کسر بدهیهای مالک به بیت المال اعم از حقوق شرعی و مقالم و نظائر آنها ، به او پرداخت میگردد.

ب - تاسیسات دیگر که مستقیماً به امور کشاورزی مربوط نمیشود ، از قبیل خانه شخصی ، کارگاههای لبنی غیر کشاورزی ، دامداری و نظائر اینها .

اینگونه تاسیسات با آن مقدار از زمین که در عرف محل مورد نیاز آنهاست در دست مالک باقی میماند.

ماده ۴ - در مورد اراضی بند د ، اگر مالک شخصاً به امر کشاورزی در آنها اشتغال دارد ، تاسه برابر مقداری که در عرف محل برای تامین زندگی کشاورز و خانواده او لازم است در اختیار او میماند و اگر شخصاً به کشاورزی در آنها اشتغال ندارد و منبع درآمد دیگر کافی برای تامین زندگی خود و خانواده اش ندارد ، فقط تا دو برابر مقدار مزبور در اختیار او میماند و در مورد بستیه در جاهایی که کشاورزانی وجود دارند که فاقد زمین زراعتی هستند و جز از راه گرفتن مازاد زمین این گونه مالکان نمیتوان آنها را صاحب زمین زراعتی کرد ، وظیفه آنها این است که مازاد بر حد مذکور را باینگونه زارعین واگذار کنند و اگر به میل خود به این وظیفه عمل ننمایند به مقتضای ولایت به حکم حاکم از آنها گرفته و در اختیار کشاورزان نیازمند گذارده میشود و دولت بهای نسق این زمینها را پس از کسر بدهیهای مالک به بیت المال به او میپردازد.

تبصره ۱ - در صورتیکه در محل یا نزدیک آن زمینهای بند الف و ب و ج وجود داشته باشد اول آن زمین ها به کشاورزان داده میشود و اگر کافی نبود ، نوبت به بند د میرسد .

تبصره ۲ - زمینهای وابسته به دامداریها برای تهیه علوفه

مشمول این ماده نیست .

تبصره ۳ - واحدهای مکانیزه کشاورزی که تقسیم آنها منشاء کاهش بازده میشود ، نباید تقسیم شود و لازمست که بصورت تعاونی به کشاورزان واگذار گردد .

ماده ۵ - هیات مسئول واگذاری زمین .

امور ذکر شده در بالا، توسط هیات هفت نفره انجام میگردد و دیگران حق دخالت ندارند .

ترکیب هیات هفت نفره :

این هیات تشکیل میشود از نمایندگان زیر :

۱ - دو نفر نماینده وزارت کشاورزی .

۲ - یک نفر نماینده وزارت کشور یا استانداری محل .

۳ - یک نفر نماینده جهاد سازندگی .

۴ - یک نفر نماینده حاکم شرع و ولی امر .

۵ - دو نفر نماینده مردم ده به تایید نماینده حاکم شرع .

وظایف هیات هفت نفره :

۱- حل و فصل قضایای مورد نزاع مربوط به اجرای این قانون (درموارد اعمال ولایت صرفا نظر نماینده حاکم شرع معتبر است) .

۲ - واگذاری زمین باتوجه به مواد این لایحه .

۳ - تشخیص صلاحیت و میزان استفاده ازوام وامکانات

کشاورزی درطول اجرای این قانون .

ماده ۶ - ضوابط واگذاری زمین :

۱ - درواگذاری زمین ، به روستائیان بدون زمین یا کم زمین و فارغ التحصیلان کشاورزی و افراد علاقمند به کارکشاورزی به ترتیب اولویت داده میشود .

۲ - واگذاری بهره برداری از زمین برای مدت معین (چندسال) باتوجه به شرایط خاص منطقه است و در صورت عملکرد مطلوب واگذاری زمین تمدید میشود .

۳ - واگذاری زمین میتواند به صورت شرکت و تعاونی یا فردی

بناگاه و تشخیص آن با هیات هفت نفری است .

۴ - زمین بدون عذر موجه نباید معطل بماند .

۵ - باید عملکرد روی زمین بگونه‌ای باشد که موجب اتلاف زمین نشود .

۶ - زمینهای واگذاری قابل انتقال نمیباشد ، مگر با اجازه دولت و رعایت میزان مندرج در ماده ۴ درمورد انتقال گیرنده .

۷ - کشت روی زمینها باید باتوجه نیازهای جامعه باشد .

ماده ۷ - مسئول اجرای این قانون :

وزارت کشاورزی موظف است در تهران ستادی برای اجرای این قانون تشکیل دهد که مرکب است از :

۱- نماینده تام‌الاختیار حاکم شرع و ولی امر

۲- نماینده تام‌الاختیار وزارت کشاورزی

۳- نماینده تام‌الاختیار دادگستری

۴- نماینده تام‌الاختیار وزارت کشور

۵- نماینده تام‌الاختیار جهادسازندگی

ماده ۸ - کلیه قوانین مخالف این قانون لغو میشود .

ماده ۹ - این لایحه قانونی جایگزین لایحه قانونی اصلاح لایحه

قانونی نحوه واگذاری واحیاء اراضی در حکومت جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵۸/۱۲/۱۱ میباشد .

واژه نامه

۱ - اراضی بایر - زمینهایی است که سابقه احیاء دارد ولی بعلت اعراض یا عدم بهره‌برداری بدون عذر موجه مدت ۵ سال متوالی متروک مانده باشد .

۲ - اراضی دایر - زمینهایی است که احیاء شده و مستمرا مورد بهره‌برداری میباشد . غیر از اراضی فوق‌الذکر زمینهاییکه بنحوی از انحاء در رژیم سابق ملی اعلام شده (زمینهاییکه جهت محیط زیست و شکارگاهها وجلبوگیری از بادی آب وهوا در ملکیت دولت درآمده است) .

- ۳- اراضی موات - زمینهای غیر آبادی است که سابقه احیاء و بهره‌برداری ندارد و بصورت طبیعی باقی مانده است .
- ۴ - اراضی آیش - زمین دایری است که بصورت مستناوب طبق عرف محل برای دوره معینی بدون کشت بماند .
- ۵ - نسق - عملکرد عمرانی کسی که به آبادی زمین اقدام کرده است .

آئین‌نامه اجرایی لایحه قانونی اصلاح لایحه قانونی واگذاری واحیاء اراضی

مموب ۵۹/۲/۳۱ شورای انقلاب

مبحث دو - انواع اراضی قابل واگذاری

بخش الف :

ماده ۲ - کلیه اراضی که در اختیار دولت جمهوری اسلامی ایران میباشد و نیز اراضی منافع طبیعی با رعایت کلیه ضوابط مربوطه قابل واگذاری بواجدين شرایط میباشد مگر در موارد زیر که واگذاری آنها مطلقا ممنوع است .

الف - جنگلها و بیشه‌های طبیعی

ب - مراتع عمومی از حریم روستاها که به تشخیص هیات هفت نفره جهت تعلیف احشام ضروری است .

ج - نهالستانهای عمومی

د - پارکهای جنگلی و جنگلهای دست کاشت عمومی

ه - حریم قانونی تاسیسات دولتی

و - راههای مسیر کوچ ایل نشینها و حریم مربوط به آنها .

تبصره ۱ - ستاد مرکزی واگذاری زمین پس از تصویب این آئین‌نامه وسیله وزارت کشاورزی و عمران روستایی با کلیه وزارتخانه‌ها و ادارات و سازمانها و شرکت‌های دولتی تماس و مذاکره و تکلیف اراضی را که در اختیار آنها میباشد معین و آن

قسمت از اراضی که مورد نیاز آنها نمیباشد وسیله هیات هفت نفره مذکور در ماده ۱۰ بواجدين شرايط واگذار مي‌نمايد.

تبصره ۴ - وزارت کشاورزی و عمران روستايی بايد کلیه قراردادهای طويل المدت را که با اشخاص (اعم از حقیقی و بی‌حقوقی) منعقد نموده مورد رسیدگی قرارداد و در صورتیکه در اجرای قرارداد تعلل و یا ماسامحه و یا تاخیر و یا تخلف شده باشد باستفویض مهلت برداشت محصول موجود بر روی زمین و اشخاص آن قرارداد را برای بقیه مدت ملغی نماید و در غیر اینصورت و مقرون بمرغه و ملاح بودن تا پایان مدت ، قرارداد معتبر خواهد بود .

ماده ۳ - اراضی که توسط دادگاههای انقلاب اسلامی محاصره شده بدو گروه تقسیم میشود .

الف - اراضی که بصورت واحدهای بزرگ کشت و صنعت و مکانیزه و باغات میباشد و تقسیم آنها بمطحت جامعه نیست ، در مورد این اراضی هیات ۷ نفری موظف است با مشورت مستفصمین تصمیمات مقتضی در باره آنها اتخاذ نماید .

ب - سایر اراضی محاصره شده که قابل واگذاری است ، توسط هیاتهای هفت نفره بارعایت شرايط و ضوابط در اختیار واجدين شرايط قرارداد داده خواهد شد .

در مورد تاسیسات اینگونه اراضی بشکل زیر عمل میشود :

۱ - اگر تاسیسات موجود در آنها مربوط به امر کشاورزی باشد از قبیل چاه آب ، موتور و ادوات کشاورزی و غیره . در اینگونه موارد تاسیسات بوسیله کارشناسانی که از طرف هیات هفت نفره تعیین میشوند ارزیابی و بهای آن طی قراردادهای طويل المدت توسط کسانی که زمین و تاسیسات به آنها واگذار شده به وزارت کشاورزی یا سازمان مربوطه پرداخت میگردد .

۲ - اگر تاسیسات موجود در آنها مربوط بامر کشاورزی نباشد ، بارعایت حریم و جوانب قانونی توسط هیات هفت نفره طبق ماده ۲ قانون بکارهای عام المنفعه اختصاص داده میشود .

تبصره - بنیاد مستضعفان موظف است صورت کامل زمینهای را که در اختیار دارد به هیاتهای هفت نفره در مناطق مربوطه جهت اجرای این آئیننامه قانونی تحویل دهد .

بخش سوم :

ماده ۴ - اراضی بایر - چنانچه اینگونه اراضی بیش از ۵ سال بدون عذر موجه بایر مانده باشد یا بماند هیات میتواند این اراضی را با رعایت کلیه شرایط و ضوابط در اختیار واجدین شرایط قرار دهد تا به امر کشاورزی بپردازند.

تبصره - چنانچه اینگونه اراضی کمتر از پانچ سال و بیش از سه سال معطل مانده باشد تا دو برابر عرف محل زمین در اختیار صاحب آن قرار میگیرد و مابقی با رعایت اولویتهای ذکر شده در مواد بعدی و واجدین شرایط واگذار میشود .

بخش چهارم :

ماده ۵ - اراضی دایر بزرگ - اینگونه اراضی که به دو صورت زیر به ملکیت صاحبان آنها درآمده است :

الف - تصرف اراضی از راه مشروع و صحیح - در مواردیکه اراضی دایر از راه مشروع به ملکیت زمینداران بزرگ درآمده باشد بشکل زیر عمل میشود .

۱- چنانچه متصرف شخصا به امر کشاورزی اشتغال داشته با رعایت شرایط اقلیمی و اجتماعی محل فقط تا حد سه برابر عرف محل زمین در اختیار او میماند .

۲ - چنانچه متصرف شخصا به امر کشاورزی اشتغال نداشته و نیز منبع درآمد کافی دیگر برای تأمین زندگی خود و خانواده نداشته باشد فقط تا دو برابر عرف محل زمین در اختیار او قرار میگیرد و بقیه طبق موازین این قانون و با رعایت اولویتهای ذکر شده در مواد بعدی واگذار میگردد.

تبصره - اراضی بزرگ و مکانیزه اینگونه افراد طبق بند الف ماده ۳ عمل خواهد شد .

۳ - بنفیر از دو مورد فوق هیات اقدام به واگذاری تمامی اراضی خواهند نمود .

ب - تصرف اراضی از راههای غیر مشروع زیر .
۱- خرید و اجاره اراضی با پول حرام و غیر مشروع مانند پول ربا، رشوه فروش مسکرات ، مواد مخدر ، قمار ، اختلاس و سوء استفاده از اموال دولتی ، دزدی و غیره بتفصیلی که در کتب فقهیه ذکر شده است .

۲ - تصرفات غاصبانه توسط اشخاص متعمدی و یادی رژیم گذشته و خارج کردن زمین از تحت ملکیت رعایا باستول به زور اداری و غیر اداری .

۳ - تصرف اراضی از راه فریب ، تزویر و جعل اسناد و مدارک ساختگی بسوسله صاحبان دفاتر اسناد رسمی و نیز به انحاء کلاهبرداریها .

۴ - تملک و احیای زمینهای موات بمقدار بیش از استحقاق که با اعمال زور و جلوگیری از حیازت و احیای دیگران انجام گرفته و در موقعیکه اراضی قابل احیاء کم و نیازمندان زیاد هستند حکومت اسلامی با اعمال ولایت میتواند مازاد آنرا بگیرد .

تبصره ۱ - تحقیق و تشخیص موارد فوق از وظایف هیات هفت نفره است و در موارد اعمال ولایت صرفا نظر نماینده حاکم شرع معتبر است .

تبصره ۲ - در موارد بالا توسط هیات هفت نفره زمین به صاحب اطمینان بازگردانده میشود . در صورت مشخص نبودن صاحب زمین بدون پرداخت هیچگونه بهائی در اختیار هیات قرار میگردد تا باتوجه به اولویتها ، شرایط و ضوابط ، واگذار گردد .

ماده ۶ - بهای نسق اراضی دایر - با رعایت موازین این قانون و پس از کسر بدهیهای قانونی و شرعی براساس ماده ۲۸ این آئین نامه پرداخت خواهد شد .

ماده ۷ - تاسیساتی که مستقیما به امر کشاورزی مربوط باشند

وزارت بر احتیاج قانونی مالک باشد توسط هیات ها و اگذار و بهای ارزیابی شده بوسیله متقاضی به دو صورت زیر پرداخت میشود.

۱ - بدهیهای شرعی و قانونی مالک توسط متقاضی به بیت المال باید پرداخت گردد.

۲ - مابقی با اقساط طویل المدت بمالک پرداخت میگردد.

ماده ۸ - وزارت کشاورزی و عمران روستائی کلیه اعتبارات لازم را برای اجرای مفاد قانون با رعایت شرایط وامكانات و اولویتها تامین خواهد نمود . /